WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van
houdende vaststelling van regels omtrent een experiment met flexibele en virtuele onderwijstijd in het basisonderwijs (Besluit experiment flexibele en virtuele onderwijstijd)

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op artikel 176k, eerste, tweede en zevende lid, van de Wet op het primair onderwijs;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van xxx, nr. xxx);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1. Begripsbepalingen
In dit besluit wordt verstaan onder:
Onze Minister: Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
WPO: Wet op het primair onderwijs;
leraar: personeel benoemd in een functie voor het geven van onderwijs;
elektronische informatiedrager: elektronisch medium waarmee:
a. informatie opgeslagen of overgedragen kan worden,
b. onderwijs als bedoeld in artikel 9 van de WPO gevolgd kan worden, en
c. leerlingen in contact kunnen treden met een leraar;
ouders: ouders als bedoeld in artikel 1 van de WPO;
school: school als bedoeld in artikel 1 van de WPO.

Artikel 2. Doel en inrichting van het experiment
1. Het doel van het experiment flexibele en virtuele onderwijstijd is te onderzoeken in hoeverre afwijken van wat er in de WPO of krachtens deze wet is geregeld met betrekking tot de vaststelling van de vakanties, de schoolweek en het geven van onderwijs ertoe bijdraagt dat:

a. de toegankelijkheid van het onderwijs wordt vergroot, doordat ouders beter in staat worden gesteld de deelname aan het onderwijs door hun kinderen af te stemmen op hun werk en privé omstandigheden,
b. een kwaliteitsverbetering in het onderwijs bewerkstelligd kan worden door de onderwijstijd optimaal bij het niveau en de behoeften van leerlingen aan te kunnen passen.
2. Om de doelen, bedoeld in het eerste lid, te kunnen onderzoeken:
a. wordt het mogelijk flexibel om te gaan met onderwijstijden, die per leerling verschillend kunnen worden vastgesteld, en
b. kan maximaal 10% van de onderwijstijd, bedoeld in artikel 8, achtste lid, onderdeel b, van de WPO worden ingevuld met behulp van een elektronische informatiedrager.

Artikel 3. Reikwijdte experiment flexibele en virtuele onderwijstijd
1. In afwijking van het bepaalde ten aanzien van de vakanties in de op grond van artikel 15, tweede lid, van de WPO vastgestelde ministeriële regeling, kan een school tijdens deze vastgestelde vakanties, of delen daarvan, open zijn, en telt het onderwijs dat tijdens deze openstelling wordt gevolgd mee voor het aantal uren onderwijs dat een leerling op grond van artikel 8, achtste lid, onderdeel b, van de WPO moet ontvangen.
2. Een school kan in afwijking van het bepaalde in artikel 8, achtste lid, onderdeel b, van de WPO ten aanzien van de schoolweek van in beginsel 5 dagen, de onderwijstijden afstemmen op de individuele behoeften van leerlingen en ouders.
3. In afwijking van artikel 8, achtste lid, onderdeel b, van de WPO, wordt minimaal 90% van de onderwijstijd gegeven door degene die aan de eisen van artikel 3 van de WPO voldoet. Maximaal 10% van de onderwijstijd kan met behulp van een elektronische informatiedrager worden ingevuld.
4. De artikelen uit de WPO en de krachtens die wet vastgestelde voorschriften zijn van toepassing op het experiment, tenzij bij dit besluit daarvan wordt afgeweken.

Artikel 4. Deelname
1. Het bevoegd gezag van een school dient een aanvraag tot toestemming in bij Onze Minister om deel te nemen aan het experiment.
2. De aanvraag, bedoeld in het eerste lid, omvat:
a. een schriftelijke verklaring van instemming met deelname aan het experiment van de medezeggenschapsraad van de deelnemende school,
b. een schriftelijke verklaring van het bevoegd gezag dat een leerling alleen virtuele onderwijstijd ontvangt indien de ouders daarvoor toestemming hebben gegeven,
c. een door het bevoegd gezag ondertekend projectplan waarin wordt beschreven op welke wijze nadere invulling wordt gegeven aan het experiment, waarbij in ieder geval wordt ingegaan op:
1º. de flexibele omgang met de schooltijden, waarbij in ieder geval aandacht wordt besteed aan de wijze waarop deze tijden per leerling worden ingevuld en vastgesteld,
2º. de wijze waarop de onderwijstijd met behulp van de elektronische informatiedrager per leerling wordt ingevuld en vastgesteld,
3º. de wijze waarop het bevoegd gezag voorziet in financiële dekking van de ruimere schooltijden,
4º. het scholingsaanbod op het gebied van ict voor leraren, en
5º. de voorbereidingen, zoals de samenwerking met de kinderopvang;

c. een visie op de relatie tussen onderwijskwaliteit, onderwijstijd en het gebruik van elektronische informatiedragers in het onderwijs.
3. De minister beslist of een school in aanmerking komt voor deelname aan het experiment na kennisneming van het advies van de inspectie, bedoeld in artikel 1 van de Wet op het onderwijstoezicht.
4. Er worden maximaal 15 scholen toegelaten tot het experiment.

Artikel 5. Looptijd van experiment
1. Het experiment start op 1 augustus 2014 en eindigt op 1 augustus 2017.
2. Indien er op 1 augustus 2014 minder dan 15 experimenten starten, kan tot voornoemd maximum aan scholen de gelegenheid worden geboden om op 1 augustus 2015 alsnog een experiment te starten. Het experiment eindigt in dat geval ook op 1 augustus 2017.

Artikel 6. Monitor experiment
De effecten van het experiment zullen voor afloop van het experiment worden geëvalueerd op basis van monitoring.

Artikel 7. Inwerkingtreding
Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 8. Citeertitel
Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit experiment flexibele en virtuele onderwijstijd.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

Nota van toelichting
Dit besluit is gebaseerd op artikel 176k van de Wet op het primair onderwijs (WPO). Dit artikel biedt een wettelijke grondslag om ter verbetering van de kwaliteit, toegankelijkheid of doelmatigheid van het basisonderwijs af te wijken van enkele bepalingen in de WPO. Om dit experiment mogelijk te maken wordt afgeweken van artikelen 8 en 15 van de WPO met betrekking tot de centraal vastgestelde vakanties, de inrichting van schoolweek en het geven van onderwijs.

Het doel van dit experiment is om inzicht te krijgen in de effecten van virtuele en flexibele onderwijstijden op de onderwijskwaliteit en de tevredenheid van de betrokkenen. De effecten van het experiment zullen na 3 jaar worden geëvalueerd op basis van monitoring. Op basis daarvan wordt besloten of een wetsvoorstel voorbereid zal worden om de mogelijkheden voor flexibele en virtuele onderwijstijd permanent te maken en sectorbreed in te voeren.

1. Achtergrond en aanleiding
Werkende ouders hebben er veel baat bij dat de schooltijden van hun kinderen goed worden afgestemd op hun werktijden. Zo luidde een belangrijke conclusie van het SER-advies "Tijden van de samenleving". Publieke functies moeten meer rekeninghouden met de tijden waarop mensen aan het werk zijn, omdat zij steeds meer moeite hebben hun baan te combineren met hun taken in de privésfeer.[1] In zijn reactie op dit advies heeft het kabinet Rutte I de ambitie geformuleerd dat zoveel mogelijk scholen en kinderopvangorganisaties een in tijd en inhoud sluitend dagarrangement gaan bieden.

Het experiment flexibilisering onderwijstijd is één van de experimenten die bijdragen aan deze ontwikkeling.[2] In plaats van een op grond van de wet door de school bepaald rooster dat voor alle leerlingen gelijk is, bepalen de ouders en leerlingen van de scholen binnen dit experiment naar eigen inzicht, in overleg met de school, hun vrije dagen en vakanties. Uit de monitorrapportages blijkt dat de tevredenheid van ouders bij de deelnemende scholen groot is.[3] Zij kunnen werk en zorg beter combineren, wat de toegankelijkheid van het onderwijs vergroot.

De scholen die deelnemen aan het experiment werken met een meer individuele benadering van het onderwijs, met zogeheten gepersonaliseerde leerlijnen. Ze stemmen het onderwijsaanbod af op de behoefte van de individuele leerling en van hun ouders. Leerlingen kunnen meer op hun eigen tijden, naar hun eigen behoeften en in hun eigen ritme werken. Ook buiten het experiment werkt een groeiend aantal scholen in het primair onderwijs met gepersonaliseerde leerlijnen (maar niet met individuele lestijden), of willen dit gaan doen.

Deze beweging heeft een onderwijsinhoudelijke en een maatschappelijke component. De onderwijsinhoudelijke component ziet op het inzicht krijgen in de resultaten

[1] Sociaal Economische Raad, "Tijden van de Samenleving", Advies nr. 2011/06: 15 april 2011.
[2] Experiment flexibilisering onderwijstijd (*Stcrt.* 2011, 8589). Andere experimenten in dit kader zijn de Pilot Gemeentebrede Dagarrangementen (*Kamerstukken II* 2011/12, 29 544 nr.355), het Experiment Integraal Dagarrangement (*Kamerstukken II* 2010/11, 31 322, nr.188) en de Pilot Startgroepen voor Peuters (*Stcrt.* 2011, 10375).
[3] *Kamerstukken II* 2012/13, 31 289, nr.135 en *Kamerstukken II* 2013/14, 31 289, nr.175.

(leeropbrengsten) en behoeften van leerlingen, om vervolgens het aanbod van het onderwijs af te kunnen stemmen op de individuele leerling. De maatschappelijke component betreft het afstemmen van de schooltijd op de werktijden van de ouders.

Door het werken met gepersonaliseerde leerlijnen wordt het klassikale kader in meer of mindere mate losgelaten. Dit kan vragen om een flexibele manier van omgaan met onderwijstijden, die inspeelt op de behoeften van individuele leerlingen. De huidige wet- en regelgeving laat dit echter niet toe. Door de mogelijkheden op het gebied van ict kan de verkenning naar flexibilisering van de onderwijstijd die met het experiment flexibilisering onderwijstijd reeds is ingezet verder verdiept worden. Dit besluit beoogt scholen, binnen een experimentele opzet, de ruimte te bieden om de onderwijstijd flexibel in te vullen en om 10% van de onderwijstijd virtueel, ofwel met behulp van een elektronische informatiedrager, zonder direct toezicht van een leraar, vorm te geven.

2. Inleiding

2.1 De huidige regelgeving

Basisscholen hebben veel vrijheid om, in overleg met leraren en ouders, hun onderwijstijd in te richten. De voornaamste wettelijke bepalingen voor de onderwijstijd zijn:

a. Er geldt een minimale onderwijstijd van 7520 uur per leerling in 8 jaar. Met een minimum van 3520 in de onderbouw en 3760 in de bovenbouw. Scholen kunnen kiezen in welke schooljaren de resterende 240 uur (7520 – 3520 – 3760) onderwijstijd worden ingeroosterd (artikel 8, achtste lid, onderdelen a en b, WPO).
b. Een aantal vakanties wordt centraal vastgesteld. Tijdens deze vakanties kan er geen onderwijstijd plaatsvinden (artikel 15, tweede lid, van de WPO).
c. De schoolweek heeft in de laatste zes schooljaren minimaal 5 dagen. Het is in de laatste zes schooljaren toegestaan om 7 keer per jaar een 4 daagse schoolweek te hebben. Deze 4 daagse schoolweken moeten evenwichtig over het schooljaar zijn verdeeld (artikel 8, achtste lid, onderdeel b, van de WPO)
d. Er moet sprake zijn van een evenwichtige verdeling van onderwijstijd over de dag (artikel 8, achtste lid, onderdeel c, van de WPO).

In het Experiment flexibilisering onderwijstijd (*Stcrt.* 2011, 8589) mag een beperkt aantal scholen afwijken van de centrale vastgestelde vakanties en de schoolweek van minimaal 5 dagen. Ouders en leerlingen bepalen naar eigen inzicht, in overleg met de school, hun vrije dagen en vakantie.

Artikel 3, eerste lid, van de WPO bepaalt grofweg dat schoolonderwijs slechts gegeven mag worden door degene die:

- in het bezit is van een verklaring omtrent het gedrag;
- in het bezit is van een getuigschrift waaruit blijkt dat ten aanzien van dat onderwijs of ten aanzien van een of meer bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen daartoe behorende onderwijsactiviteiten is voldaan aan de bekwaamheidseisen;
- of in het bezit is van beroepskwalificaties verleend ten aanzien van het onderwijs dat betrokkene zal geven;

- of in het bezit is van een geschiktheidsverklaring en degene mag niet krachtens een rechterlijke uitspraak van het geven van onderwijs zijn uitgesloten;

Daarnaast worden in het tweede tot en met vierde lid nog aan andere personen die bevoegdheid toegekend indien ze aan bepaalde voorwaarden voldoen.

In de WPO zijn dus eisen gesteld aan degene die schoolonderwijs mag geven. In artikel 8, achtste lid, onderdeel b, van de WPO wordt bepaald hoeveel onderwijstijd er *gegeven* (en ontvangen) moet worden en hoe dat verdeeld moet worden over de schooljaren.

2.2 Knelpunten en noodzaak

Bij het werken met gepersonaliseerde leerlijnen (zie 'achtergrond en aanleiding') wordt het klassikale kader losgelaten. Door de ontwikkelingen op het gebied van ict en van educatieve software, die steeds adaptiever wordt, kan het onderwijsaanbod steeds beter gedifferentieerd worden. Adaptieve oefeningen passen zich aan de antwoorden van de leerling aan, waardoor ze beter bij zijn of haar niveau aansluiten. Een elektronische informatiedrager kan fungeren als digitaal portfolio van de leerling en ondersteunt daarmee het gepersonaliseerde leren. Bovendien biedt het, doordat leerlingen adaptieve oefeningen kunnen maken, meer mogelijkheden om ook buiten het klaslokaal op hun eigen niveau te leren. In een virtuele leeromgeving kunnen leerlingen oefenen, instructie krijgen en digitaal communiceren met elkaar en met hun leraren.

Onderwijs op afstand door middel van educatieve ict-toepassingen past bij de beweging richting gepersonaliseerd leren. Het geeft leraren meer ruimte om leerlingen bij wie dit past zelfstandig te laten werken en daardoor meer tijd aan anderen te besteden. Deze manier van werken vraagt om een flexibele manier van omgaan met onderwijstijden, die inspeelt op de behoeften van individuele leerlingen. De huidige wetgeving laat dit echter niet toe. Noch het flexibel inzetten van de onderwijstijd, noch het vervullen van (een deel van) de onderwijstijd zonder de fysieke nabijheid van een leraar, met een elektronische informatiedrager, is toegestaan. Dit wordt door (een deel van de) basisscholen als knellend ervaren. Zij zien de onderwijstijden als een belangrijk middel om het onderwijs af te stemmen op de behoeften van leerlingen.

In de memorie van toelichting bij de Wet innovatieve experimenteerruimte onderwijs (*Stb.* 2012, 340) wordt gesteld dat het doel van deze wet is te komen tot een optimaal instrumentarium voor verdere kwaliteitsverbetering van het onderwijs, zodat onderwijsdeelnemers het onderwijs ontvangen dat het beste bij hen past. Met deze wet is in de WPO artikel 176k ingevoerd waarmee ruimte voor innovatie wordt gecreëerd. Met dit experiment, dat is gebaseerd op artikel 176k van de WPO, wordt onderzocht of een kwaliteitsverbetering kan worden bewerkstelligd door in aanvulling op gepersonaliseerd onderwijs de onderwijstijd op het niveau en de behoeften van leerlingen aan te passen. De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) hanteert deze afstemming ook als indicator in het waarderingskader primair onderwijs.[4] Op dit moment wordt deze indicator ingevuld door te kijken naar hoe verschillende onderwijsactiviteiten *binnen* de vaste onderwijstijd worden ingevuld en afgestemd op de leerlingen. Dit experiment biedt meer ruimte om de onderwijstijd aan het niveau en de (leer)behoeften van leerlingen aan te passen.

[4] www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/toezicht/toezichtkaders.

2.3 Doelen besluit

Het doel van dit experiment is inzicht te krijgen in de effecten van virtuele en flexibele onderwijstijden op de onderwijskwaliteit en de tevredenheid van de betrokkenen. Het gaat hier om de regels met betrekking tot de centraal vastgestelde vakanties, de schoolweek en het geven van onderwijs. Dit experiment richt zich op scholen die willen werken met gepersonaliseerde onderwijstijden en elektronische informatiedragers in willen zetten in het onderwijs, alsmede ouders en leerlingen die werk en privé beter willen kunnen combineren. Met dit besluit zal gedurende 3 jaar, in een gecontroleerde omgeving, inzicht worden verkregen in de effecten van virtuele én flexibele onderwijstijd op de onderwijskwaliteit en de tevredenheid van de betrokkenen. Op basis van deze inzichten wordt besloten of een wetsvoorstel voorbereid zal worden om de mogelijkheden voor flexibele en virtuele onderwijstijd permanent te maken en sectorbreed in te voeren.

3. Alternatieven

Zoals beschreven ervaren scholen de regels wat betreft de invulling van de onderwijstijd als knellend. Het direct sectorbreed wijzigen van de wetgeving, zodat alle scholen in Nederland de onderwijstijd flexibel en virtueel in mogen vullen, zou een denkbaar alternatief kunnen zijn. Gezien de onbekendheid met de effecten van deze wijzigingen op bijvoorbeeld de onderwijskwaliteit is dit echter niet opportuun en heeft het de voorkeur om bij een overzichtelijke groep scholen deze effecten te onderzoeken.

Een ander alternatief is om geen experiment in te richten. Mogelijk leiden de bevindingen in het Experiment flexibilisering onderwijstijd tot een voorstel om de regels betreft de centrale vastgestelde vakanties en de schoolweek van minimaal 5 dagen aan te passen. In dat geval zal een deel van de ruimte die met dit besluit gecreëerd wordt, voor alle scholen van toepassing worden. Hiermee zou echter één van de mogelijkheden die het gepersonaliseerde leren en de ontwikkelingen op het gebied van ict bieden, namelijk onderwijs op afstand, niet benut worden. Gezien de onder 2.2 omschreven argumenten heeft het de voorkeur om deze ontwikkeling wel volledig te verkennen.

4. Ervaringen

In het Experiment flexibilisering onderwijstijd is reeds ervaring opgedaan met scholen die mogen afwijken van de centrale vastgestelde vakanties en de schoolweek van minimaal 5 dagen. Hoewel het experiment nog niet ten einde is, schetsen de eerste twee monitorrapportages een positief beeld. De tevredenheid van ouders bij de deelnemende scholen is opvallend hoog: ouders beoordelen de flexibele onderwijstijden (zeer) positief. Zij stellen dat zij hun werk en gezinsleven beter kunnen organiseren, minder stress ervaren en meer tijd hebben voor hun kinderen. Voor veel ouders was de flexibele onderwijstijd dan ook een belangrijke factor bij de keuze voor een school. Ook leraren zijn overwegend positief over de flexibele onderwijstijden. Gezien de ontwikkelingsfase waarin de scholen zich bevinden kan de inspectie nog geen uitspraken doen over de effecten van het experiment op de kwaliteit van het onderwijs. In het laatste experimenteerjaar zal de inspectie alle scholen nogmaals bezoeken om een oordeel te vellen over de onderwijskwaliteit op de scholen.

Er is ook een aantal aandachtspunten voor scholen die werken met flexibele onderwijstijden. Zo moeten er goede afspraken over en registratie van de aanwezigheid van leerlingen zijn. Dit ten behoeve van de controle op de leerplicht en met oog op de onderwijsbehoefte van een leerling. Ook moeten scholen maatregelen nemen om te kunnen financieren dat zij langer dan de reguliere 40 weken per jaar open zijn. Alle scholen voldoen aan een belangrijke voorwaarde die aan deelname aan het experiment gesteld is, namelijk het voldoen aan 940 uur onderwijstijd per leerling per jaar.

5. Wettelijke uitwerking

Het bevoegd gezag van een school doet een aanvraag bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap om een school tot het experiment toe te laten. In de aanmelding vermeldt het bevoegd gezag in ieder geval hoe de school de flexibele en virtuele onderwijstijd zal invullen en hoe ze deze wil monitoren. De manier waarop de virtuele onderwijstijd zal worden gemeten en vastgesteld wordt expliciet benoemd. Ook wordt ingegaan op de schooltijden, de invulling van de virtuele onderwijstijd, de wijze waarop het bevoegd gezag voorziet in financiële dekking van de ruimere schooltijden en het scholingsaanbod voor leraren. Verder gaat het bevoegd gezag in op de voorbereidingen, zoals samenwerking met de kinderopvang en instemming van de medezeggenschapsraad. Tot slot geeft het bevoegd gezag zijn visie weer op de relatie tussen onderwijskwaliteit, onderwijstijd en het gebruik van elektronische informatiedragers in het onderwijs. De aanmelding zal op al deze aspecten beoordeeld worden.

Scholen die worden toegelaten tot het experiment wordt met dit besluit de ruimte geboden om af te wijken van de volgende regels uit de WPO:
a. De op grond van artikel 15, tweede lid, van de WPO verplichte centraal vastgestelde vakanties. De onderwijstijd in deze vakanties mag dan meetellen voor de minimale onderwijstijd. Van de minimale onderwijstijd mag vanzelfsprekend niet worden afgeweken.
b. De verplichting van een schoolweek van minimaal 5 dagen, met een maximum van 7 schoolweken van 4 dagen (artikel 8, achtste lid, onderdeel b, van de WPO).
c. Artikel 8, achtste lid, onderdeel b, van de WPO, geeft aan hoeveel onderwijstijd er ontvangen moet worden en hoeveel er gegeven moet worden en wanneer. Van dit artikel wordt afgeweken omdat in plaats van 100% nu minimaal 90% van de onderwijstijd gegeven wordt door degene die aan de eisen van artikel 3 van de WPO voldoet. Maximaal 10% van de onderwijstijd kan dan met behulp van een elektronische informatiedrager worden ingevuld. De fysieke nabijheid van een leraar die impliciet uit de artikelen volgt, ontbreekt weliswaar, maar er moet wel contact mogelijk zijn met de leraar. De 10% onderwijstijd mag dus alleen ingevuld worden tijdens de openingstijden van de school.

De school moet zich over de invulling van dit deel van de onderwijstijd op dezelfde manier verantwoorden als de overige onderwijstijd. Wel dragen ouders gedurende deze virtuele onderwijstijd de verantwoordelijkheid voor hun kinderen. Aangezien zowel de school (voor het onderwijs) als de ouder (voor het fysieke welzijn van het kind) gedurende deze tijd verantwoordelijk zijn, wordt deze virtuele onderwijstijd slechts na instemming van beide partijen ingevuld.

6. Uitvoering en handhaafbaarheid
De Dienst Uitvoering Onderwijs (hierna: DUO) heeft dit besluit getoetst op uitvoerings- en handhaafbaarheidsaspecten en concludeert dat er voor DUO geen uitvoeringsconsequenties zijn.

De inspectie zal extra toezicht houden op de scholen die deelnemen aan het experiment. Los van de bepalingen betreffende de onderwijstijd waarvan wordt afgeweken, zullen de scholen aan dezelfde eisen moeten voldoen als andere scholen. Op die punten geldt ook hetzelfde toezichtkader. De inspectie zal de onderwijskwaliteit en -resultaten monitoren, maar ook kijken naar specifieke kanten van het onderwijsproces die samenhangen met onderwijs via een elektronische informatiedrager, zoals betrokkenheid bij de lesstof en instructiegedrag. Ook zal de inspectie met extra aandacht naar handhavingsaspecten kijken die samenhangen met het besluit om zo ook de toegankelijkheid en rechtmatigheid van het onderwijs te bewaken. Hierbij gaat het om de vrijwilligheid van de ouderbijdrage: scholen mogen de ouderbijdrage om daarvan elektronische informatiedragers te kopen niet verplicht stellen. Als ouders de vrijwillige ouderbijdrage niet kunnen betalen mag dit niet ten kosten gaan van de toegankelijkheid van het kind tot tabletonderwijs. Verder gaat het om de volledigheid van schoolgids en schoolplan, voldoende onderwijstijd en de inzet van bevoegde leraren.

De school verantwoordt zich over de invulling van de virtuele onderwijstijd. De leraar controleert of een leerling deze onderwijstijd invult en hoe. De leraar kijkt opdrachten na en krijgt mogelijk vragen over de lesstof. De elektronische gegevensdrager houdt bij hoe lang een leerling ingelogd is. Aan de voortgang in die periode kan de leraar zien wat het werktempo van de leerling is. Hierover kan de school zich verantwoorden tegenover de inspectie.

De verwachting is dat de scholen zullen verschillen in de wijze waarop ze de hen gegeven ruimte vormgeven. Daarom zal een onderzoeksbureau worden gevraagd om dit in beeld te brengen. Het onderzoeksbureau zal daarnaast onderzoeken hoe de virtuele onderwijstijd wordt ingevuld (welke activiteiten, hoelang, door welke leerlingen, op welke plek). Ook zal onderzocht worden hoe ouders en onderwijspersoneel de wijzigingen in de onderwijstijden beoordelen en in hoeverre zij werk en zorg beter kunnen combineren. Verder zal het gebruik van de kinderopvang en de gevolgen voor de huisvesting van de deelnemende scholen onderzocht worden. Ten slotte zal onderzocht worden of software, hardware, educatieve programma's en leerlingenvolgsystemen interoperabel zijn, en in hoeverre het werken met elektronische gegevensdragers leidt tot leveranciersafhankelijkheid.

7. Administratieve lasten
Bij de voorbereiding van dit besluit is nagegaan of sprake is van administratieve lasten verzwaring voor instellingen, bedrijfsleven of burgers. Deze gevolgen zijn in kaart gebracht met behulp van het standaardkostenmodel (SKM) voor de administratieve lasten.

Er is sprake van een toename van de administratieve lasten voor scholen en burgers (ouders en leerlingen). Als 15 scholen deelnemen aan het experiment wordt de toename geraamd op € 7.500 per jaar. Deze lasten betreffen:

- het opstellen en indienen van de aanvraag;
- het opstellen en indienen van een projectplan;
- het laten opstellen en indienen van de verklaring van instemming van de medezeggenschapsraad;
- medewerking aan monitoring van de resultaten van het experiment;
- geïntensiveerd contact met de Inspectie van het onderwijs.

Voor burgers is de toename geraamd op 750 uur per jaar bij 15 deelnemende scholen. Dit betreft de medewerking aan monitoring van de resultaten van het experiment.

8. Financiële gevolgen

Scholen die mee willen doen aan het experiment zullen hiertoe voldoende toegerust moeten zijn. Zo moet er voor alle leerlingen een elektronische informatiedrager beschikbaar zijn. Scholen mogen de ouderbijdrage om daarvan elektronische informatiedragers te kopen niet verplicht stellen in verband met de toegankelijkheid van het kind tot tabletonderwijs. Bevoegde gezagsorganen moeten dus voorbereid zijn op een extra investering in elektronische gegevensdragers. Er zijn voor scholen verder geen financiële gevolgen verbonden aan deelname aan het experiment.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

In dit artikel zijn de begripsbepalingen opgenomen. Het begrip leraar is opgenomen, omdat niet aangesloten kan worden bij het begrip personeel uit de WPO. Dat begrip is namelijk breder en betreft ook bijvoorbeeld de benoemde directeur, en personeel benoemd in andere functie dan geven van onderwijs. In contact treden met deze personeelsleden is onvoldoende om te voldoen aan het experiment.

Het begrip elektronische informatiedrager is vrij algemeen geformuleerd. Een tablet of laptop zou een elektronische informatiedrager kunnen zijn die onder de definitie valt, maar ook toekomstige technologische ontwikkelingen die nu nog niet voorzienbaar zijn, moeten mogelijk gebruikt kunnen worden bij dit experiment. Wel is expliciet opgenomen dat met de elektronische informatiedrager contact opgenomen kan worden met een leraar. Dat betekent impliciet ook dat er dus ten tijde van de invulling van de onderwijstijd door middel van de elektronische informatiedrager er een leraar bereikbaar moet zijn. De virtuele onderwijstijd kan dus alleen worden ingevuld tijdens de openingstijden van de school.

Artikel 2

In dit artikel is het doel van het experiment flexibele en virtuele onderwijstijd omschreven. De bedoeling is om te onderzoeken of door het experiment ouders werk en privé beter kunnen combineren en of er een kwaliteitsverbetering in het onderwijs plaatsvindt doordat het onderwijs optimaal aansluit bij niveau en behoeften van de leerlingen.

Om het doel te kunnen bereiken maakt dit experiment het mogelijk dat afgeweken wordt van een aantal bepalingen in de WPO. De scholen die meedoen aan het experiment zullen ruimere schooltijden kennen dan de reguliere scholen. Het wordt mogelijk gemaakt dat de scholen ook gedurende de centraal vastgestelde vakanties onderwijstijd mogen aanbieden. De onderwijstijd die op die momenten wordt ingevuld, telt mee voor het aantal uren onderwijstijd dat de leerling per jaar minstens moet ontvangen. Ook mag de leerling maximaal 10% van de onderwijstijd binnen de openingstijden van de school, maar zonder direct toezicht van een leraar, invullen door gebruik te maken van een elektronische informatiedrager. Dit kan gebeuren door het gebruik van educatieve programma's. Belangrijk is dat de leerling op die momenten met de elektronische informatiedrager in contact kan treden met een leraar bij eventuele vragen.

Artikel 3
In dit artikel is uiteengezet van welke wetsartikelen wordt afgeweken bij dit experiment. Op grond artikel 15, tweede lid, WPO is een ministeriële regeling vastgesteld die de centrale vakanties voorschrijft. Tijdens die vakanties vindt er vanzelfsprekend geen onderwijstijd plaats. De scholen die meedoen met het experiment mogen gedurende deze vastgestelde vakanties, of delen daarvan, open zijn en het onderwijs dat gegeven wordt tijdens die vakanties telt mee voor de onderwijstijd die een leerling moet volgen op grond van artikel 8, achtste lid, WPO.

Ook wordt afgeweken van artikel 8, achtste lid, onderdeel b van de WPO, ten aanzien van de 5-daagse schoolweek, omdat een school die deelneemt aan het experiment de onderwijsactiviteiten mag afstemmen op de individuele behoeften van leerlingen en ouders.

Bij het experiment wordt nogmaals afgeweken van artikel 8, achtste lid, onderdeel b van de WPO, maar dan van de tekst "onderwijs wordt gegeven". Minimaal 90% van de onderwijstijd gegeven door degene die aan de eisen van artikel 3 van de WPO voldoet. Maximaal 10% van de onderwijstijd kan met behulp van een elektronische informatiedrager tijdens de openingstijden van de school, zonder direct toezicht van een leraar, worden ingevuld.
In dit artikel is ook vastgelegd dat de artikelen uit de WPO en de krachtens die wet vastgestelde voorschriften van toepassing zijn op het experiment, tenzij bij dit besluit daarvan wordt afgeweken.

Artikel 4
Voor het experiment komt niet in aanmerking een school waarover de Inspectie negatief adviseert. De inspectie baseert haar advies op het aan de school toegekend toezichtsarrangement. De inspectie adviseert in ieder geval negatief indien de school zwak of zeer zwak is.

Er is geen minimum aantal scholen nodig om het experiment te kunnen starten. Wel is er een maximum bepaald: er worden maximaal 15 scholen toegelaten tot het experiment. Dit maximum is op 15 vastgesteld, om zo met een overzichtelijke groep scholen te kunnen experimenteren. Bij een dergelijk aantal is het nog mogelijk om

dieper inzicht in de gang van zaken op de scholen te verkrijgen en om toezicht te kunnen houden op het onderwijs.

Artikel 5
Het experiment start op 1 augustus 2014 en eindigt met ingang van 1 augustus 2017. Op basis van de verwachte effecten van de flexibele en virtuele onderwijstijden, de invloed van andere factoren en het verwachte aantal scholen dat zich aanmeldt is, in overleg met wetenschappers, geconcludeerd dat het inrichten van een wetenschappelijk experiment niet zinvol is. Daarom is gekozen voor een monitor. Er is gekozen voor een looptijd van drie jaar omdat de praktijk uitwijst (zoals bij het experiment flexibilisering onderwijstijd) dat een dergelijke duur voldoende inzicht geeft in de gevolgen van een experiment.

Indien er op 1 augustus 2014 minder dan 15 experimenten starten, kan tot voornoemd maximum aan scholen de gelegenheid worden geboden om op 1 augustus 2015 alsnog ene experiment te starten. Het experiment eindigt in dat geval ook op 1 augustus 2017. Deze aanpak is analoog aan de manier waarop de aanmelding in het Experiment flexibilisering onderwijstijd zijn geregeld en waarmee goede ervaringen zijn.

Artikel 6
De effecten van het experiment zullen na 3 jaar worden geëvalueerd op basis van monitoring. Daarbij zal in ieder geval gekeken worden naar de tevredenheid van ouders en in hoeverre zij werk en zorg beter kunnen combineren. Ook wordt de tevredenheid van leraren en schoolleiders onderzocht, alsmede de onderwijskwaliteit. Op basis van deze monitoring wordt besloten of een wetsvoorstel voorbereid zal worden om de mogelijkheden voor flexibele en virtuele onderwijstijd permanent te maken en sectorbreed in te voeren.

Artikel 7
Het experiment start op 1 augustus 2014 en loopt af op 1 augustus 2017. De beoogde inwerkingtredingsdatum zal ruim voor 1 augustus 2014 liggen en wordt bepaald bij koninklijk besluit.

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,